

דף פא.

עין משפט א.

אה"ע סימן קס סעיף ז
עין לעיל דף פ: עין משפט ה

עין משפט ב.

אה"ע סימן צג סעיף א

א. הכתובה היא חוב שיש לו זמן^ב ונגבית רק לאחר מיתת בעלה או אם גירשה, וה"ה מה שקיבל בנידוניה, וכן מתנות שכתב לה אם מנהג המקום שלא לגבותן עד אחר המיתה או גירושין הולכין אחר המנהג, אבל מדינא המתנות ניגבות מחיים.

חור"מ סימן צז סעיף כד

ב. א"צ לומר שאשתו לא תיטול מזונותיה להבא^ג מנכסים לפני בע"ח, אלא אפי' תפסה מנכסי בעלה כגון שהלך למדה"י ותפסה מנכסיו שתיזון מהם מוצאים ממנה^ד ונותנים למלוה. שאין לאשה מזונות לא ממקרקעי ולא ממטלטלי עד שיפרע המלוה תחילה ואפי' כתובתה קודמת לבע"ח^ה, ואפי' הלך בעלה למדינת הים ולותה בשטר

ב. והד"מ כתב דאף אם עדיין האשה אינה מותרת להנשא מ"מ גובה כתובתה, וכגון שצריכה להמתין צ"ב יום אחר הגט או כ"ד חודש ליניקת הולד. ובמים שאין להם סוף שאסורה להנשא, כתב המרדכי דמחלקין הירושה ומגבין הכתובה. והראב"ד חלק דאינה גובה כתובתה אפי' שמחלקין הנחלה, משום שאין אני קורא בה לכשתנשאי, ומ"מ מעוברת ומניקת גובה לפני כ"ג או כ"ד חודש, כ"כ הח"מ.

ג. כ"כ הרמב"ם בפ"א ממלוה הלכה ח', וכתב ה"ה לא מצאתי זה מבואר אבל הדין נראה פשוט.

ד. והיינו על מה שתפסה למזונות דלהבא, אבל על שעבר אין מוציאין ממנה. וכ"כ הט"ז בפשטות דברי מרן המחבר ודלא כהסמ"ע בס"ק נ"ו. וכך הביא בפעמוני זהב דחכמי המערב הראשונים ז"ל חלקו על הסמ"ע וסוברים דאם כבר לותה ואכלה ותפסה אין מוצאין מידה.

ועוד הביא בפעמוני זהב באחד שנתן לשליח מעות לתת אותם לאשתו ובא בע"ח ועיקלם בידו של השליח אם יכול לגבות תחילה או שהאשה זכתה בזה והביא דברי הרדב"ז דאין בע"ח יכול לטרוף מהם. וכתב שם דדברי הרדב"ז הם נגד דברי מרן ואנו כדעת מרן נקטינן דבע"ח קודם במעות שביד השליח וע"ש במה שהאריך.

ה. כתב בפעמוני זהב בשם ספר ברית אבות שהדין הזה שכתב מרן שבע"ח קודם לכתובת אשה אפי' בכתובות דידן שמקבל קנין גמור ושלם על המזונות עם כל זה אין לה

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

ואכלה אע"פ שקדמה הלואת מזונותיה בשטר להלואתו של בעל השטר זה, אין הלואת המזונות קודמת ונגבית עד שיפרע בעל השטר תחילה.

כד. לג. אם המלוה שהיתה על הבעל בעל פה, ואשתו לותה לצורך מזונותיה ע"פ או בשטר, איזה מהם שיבא לגבות תחילה הוא קודם, ואם באו שניהם כאחד חולקים^י.

הגה: אם מעות הנדוניא עדיין בידה או ברשות אביה, יכולה לתפסן למזונותיה^י אפי' כנגד בע"ח בשטר.

כד. * לד. היה חייב לגויים ותבעוהו בדיניהם, ובאה האשה עם כתובתה והגבוה תחילה לפני בעלי חובות כי כן הוא בדיניהם, ובא אח"כ המלוה לתבוע חובו בדיני ישראל ולהוציא מיד האשה מה שגבתה

מזונות במקום בע"ח, וסמך עצמו על דברי מרן שכתב בב"י דכל מאי דכתבין בכתובות דידן הוא לשופרי דשטרי בלבד, והגם שהרמ"א באהע"ז סי' צ"ג כתב דאם קנו מידו על המזונות טורפת ממשעבדי, כתב הרב דהרמ"א איירי בקנו בפירוש ממנו על המזונות ולא כן בכתובות דידן שאין הקנין בפירוש על המזונות רק על שאר הדברים. וע"ש עוד שכתב שדעתו של הספר ברית אבות מרן לא ס"ל כלל טעם הרשב"א, והכריח הדבר ממה שכתב מרן בב"י הטעם למה בע"ח קודם למזונות משום דמזונות דלהבא עדיין לא הגיע זמן חיובם, ועל מזונות שעברו שהאשה לותה לא הוי החיוב על הבעל אלא על האשה. וא"כ אין נפ"מ שם אם היה קנין מפורש על המזונות תמיד בע"ח קודם למזונות אשה ע"ש.

ומה שאין לאשה מזונות לא מקרקעות ולא ממטלטלין עד שיפרע בע"ח תחילה. כ"כ בעה"ת בשם תשובת הרי"ף ממשנה ערכין כ"ג אבל לא לאשתו ולבניו ונתן טעם מפני ששיעבודו של מלוה הוא דאורייתא וכדעולא בכתרא קע"ה ע"ב, ומזונות אשה ובניה מדרבנן. וכתב הב"ח הלכה למעשה, כיון דאיכא פלוגתא דרבוותא, ואנן קימ"ל דמזונות אשה מדאורייתא כמ"ש באהע"ז סי' ס"ט וכ"כ הרמב"ם בפ"ב מהלכות אישות הלכה ב', וה"ה בשם קצת מפרשים והרשב"א, לכן אם קדמה היא ותפסה מטלטלין אין להוציא מידה דלא אתי בע"ח שבשטר ומבטל שיעבודא דאורייתא של האשה עכ"ל. אבל דעת הסמ"ג כדעת הרי"ף והרמב"ם ובעה"ת דלא מהני לה תפיסה. וכתב בבאר הגולה אע"פ שהרמב"ם והרי"ף והסמ"ג סוברים שמזונותיה מדאורייתא טעמם בזה כטעם הראשון שכתב בעה"ת דומיא דערכין שאין לה מזונות דהא גמר מיכה מיכה מערכין ועיין במציעא קי"ד ע"א. אך בש"ך ס"ק ט"ו כתב דלא נהגו כמו הב"ח.

ו. כתב הש"ך בס"ק י"ז דוקא להרי"ף אבל למש"כ המחבר בסי' ק"ד סעיף י"ג דמלוה ע"פ קודמת למלוה בשטר צ"ע.

ז. אפי' כיכר זהב על מזונות דלהבא סמ"ע ס"ק נ"ח. ודוקא נדוניא בעין אבל לא דברים שבאו מחמתה, עיין בבאה"ט באהע"ז סי' פ"ה ס"ק כ"ג והביאו הפעמוני זהב כאן.

בדיניהם, הדין עם המלוה^ה שהרי הכתובה והנדוניא לא ניתנו לגבות מחיים כמו שנתבאר באבהע"ז סי' צ"ג.

דף פא:

עין משפט א. אה"ע סימן קסח סעיף ג
עין לעיל דף פ: עין משפט ל

עין משפט ב. אה"ע סימן קסח סעיף ד ה

ד. הניח אחיו המת פירות מחוברים ימכרו וילקח בהם קרקע והוא אוכל פירות. ואם הם תלושים או מטלטלין ימכרו, וילקח בהם קרקע ואוכל פירות, וה"ה אם הניח מעות^ט.

וי"א דבפירות תלושין ומטלטלין או מעות משתמש בהם כמו שהן^י, רק אם כתב בכתובה מטלטלי אגב מקרקע לכו"ע ילקח בהם קרקע, והוא אוכל פירות.

ההגה:ה. לפני שכנסה מוציאין מידו הנכסים והמטלטלין ליד בי"ד או אפוטרופוס, אבל אם זה קרקעות, הוא אוכל פירות גם לפני שכנסה בפועל.

ח. רי"ו נתיב כ"ג וד"מ.

ועיין בפעמוני זהב דמעשה עם רבני טיטואן יע"א דאם לא היו נותנים לה הגויים בדיניהם היו בלאו הכי נותנים הנכסים לבע"ח אחר גוי, אין הוא יכול להוציא מיד האשה, דיכולה לומר לו מאי אפסידתך הרי בלאו הכי היו נותנים לבע"ח אחר יותר מאוחר ממך. ע"ש.

ט. ואפי' הוא היה חייב לאחיו המת מוצאין מידו, וקונים בהם קרקע והוא אוכל פירות ואינו יכול לומר המת אינו כאן והתובע לאו בעל דברים הוא, דמוציאין ממנו מדר"נ. לפ"ז כתב הב"ש דאם הניח אחיו כדי כתובתה אין יכולים להוציא ממנו החוב מדר"נ, שהרי יש לה ממה לגבות כתובתה, כ"כ הב"ש בס"ק ד'.

י. כ"כ הרמב"ם דהואיל והמטלטלין אינם משתעבדים לכתובה אלא מתקנת הגאונים אין כח בתקנה זו למונעו, והראב"ד פליג וס"ל שבידינו למונעו אחרי התקנה, חוץ מאם חייב לאחיו מעות דבזה גם להראב"ד אין בידינו להוציא מידו דתנתי לא עבדינן, שגם הם מטלטלין מכח התקנה וגם להוציא ממנו המעות מדר"נ, כ"כ הב"ש ועיין עוד שם.